

KONGRES EVROPSKÝCH ŠKOL URBANISMU A ÚZEMNÍHO PLÁNOVÁNÍ V ČESKÉ REPUBLICE

Městu Brnu a Vysokému učení technickému se dostalo významné pocty. Stanou se pořadateli výročního kongresu AESOP v roce 2000, kterého se účastní evropští, američtí a asijsí urbanisté. Bylo tak rozhodnuto na zasedání národních zástupců a výboru AESOP ve švýcarské Asceně a potvrzeno v holandském Nijmegen. Místem kongresu bude v době od 17. do

22. července 2000 areál brněnských výstav a veletrhů, organizační zabezpečení bude v rukou TA SERVICE Brno.

AESOP

Asociace evropských škol urbanismu a územního plánování AESOP - Association of European Schools of Planning - vznikla v listopadu roku 1987 v Amsterdamu. Vzešla z diskusí zakládajících

členů a jejich záměrů, týkajících se evropské dimenze urbanismu a institu-

cionální kooperace a integrace, které byly proklamovány v Amsterdamu. Původně asociace pouze západoevropských škol urbanismu přijímá v současné době za členy školy urbanismu a územního plánování z východní Evropy i ze Spojených států amerických, Izraele, Malajsie a atd. V současné době má 146 členů z 29 různých evropských zemí a 20 dalších členů v 8 zemích mimo Evropu. K nejdůležitějším úkolům této rychle se rozvíjející organizace, která přitahuje formou asociativního členství urbanisty i z jiných kontinentů, patří:

1. Artikulovat evropskou dimenzi v urbanistickém vzdělávání jako část procesu institucionální kooperace a integrace v Evropě s ohledem na perspektivu zvyšování profesionální mobility v rámci EU.
2. Podporovat a rozšiřovat vyšší urbanistické vzdělání v Evropě vzájemnou pomocí včetně usnadnění dialogu, výměnných návštěv a rozšíření toku informací.
3. Napomáhat rozvoji vyššího urbanistického vzdělání jeho šířením, podporou a zkvalitňováním (terciální, specializační a doktorandská studia).
4. Vytvořit progresivní přístup k urbanistickému vzdělávání na školách architektury a urbanismu za účasti odborníků s širokým záběrem v konkurenci zavedených škol a jiných akademických disciplín a odborností.

Od roku 1992 je AESOP organizován v Belgii jako nezisková organizace, v jejímž zakládacím listě jsou cíle formulovány takto:

1. Podporovat rozvoj výuky urbanismu a výzkum na tomto poli.
2. Vytvářet kooperaci a výměnu mezi školami urbanismu v Evropě, harmonizovat učební plány a zrovnoprávnit diplomy a akademické hodnosti.
3. Reprezentovat zájmy škol urbanismu vzhledem k národním a nadnárodním organizacím zvláště v Evropě.

Nejvýznamnější událostí v programu AESOP je každoroční kongres, kde je konfrontováno široké spektrum práce jednotlivých škol. Zahrnuje prezentaci vědeckovýzkumné a pedagogické práce i diskusi nad jednotlivými tématy, vztahujícími se k urbanismu a územnímu plánování, sociologii města, sídelní geografii, regionální problematice, ekonomii města, právní problematice plánování atd.

Kongres zahrnuje většinou místní exkurze, obchodní jednání a setkání zájmových skupin. Koná se v členských zemích a jeho zaměření se mění podle aktuálních podmínek. Uskutečnil se již na univerzitě v Amsterdamu, Dortmundu, Reggio Calabria, Tours, Oxfordu, Stockholmu, Lodži, Istanbulu, Glasgow a Torontu, kde se účastnili i američtí a kanadští urbanisté, a v roce 1997 v Nijmegen v Holandsku. V roce 1998 byl v portugalském univerzitním městě Aveiru, v roce 1999 v norském Bergenu. Jeho pořádání se ujme vždy ta univerzita, která má v odborné oblasti dobrý zvuk.

Jako každý rok návštěvníci kongresu se zajímají o místní urbanistickou problematiku a zpracovávají místní studie. Zajímavým experimentálním polem byl např. živelně rostoucí desetimilionový Istanbul, unikátní a historické prostředí s třístatisícovým každoročním proudem rurálních přistěhovalců. Istanbul je zvláštní město, kde heterogenita, koexistence, rozvoj a změny města mohou být sledovány v unikátních urbánních podmínkách. Problematiku Východu a Západu je tak možno sledovat v sídle, které spojuje dva kontinenty. Kongres škol urbanismu se konal v luxusním hotelu Marmara pod odbornou záštitou fakulty architektury Yıldızské technické univerzity, umístěné ve čtvrti Besiktas. Kongres se stal místem obchodních setkání a shromaždištěm různých zájmových skupin v urbanismu. Tyto skupiny jsou v rámci organizace velmi autonomní a snaží se během kongresu představit svou práci a své ambice. Na jednání v Istanbulu pracovaly např. skupiny zaměřené na problematiku turistiky a územního plánování, skupiny ochránců životního prostředí či skupiny zkoumající sociální aspekty změn vyvolaných urbanistickým plánováním a jeho realizací. K těm nejdůležitějším patřily:

- Historie měst
- Urbanistická teorie
- Plánovací politika - způsob řízení urbánního a metropolitního rozvoje
- Územní plánování, životní prostředí a jejich vliv na turistiky
- Urbanistická tvorba
- Plánování infrastruktury
- Plánování v dynamickém kontextu:
 - nová světová hierarchie a nově se objevující regiony,
 - měnící se role měst,
 - problémy růstu měst a chátrání některých částí a jejich degradace,
 - problémy památkové ochrany měst

- bydlení a rozvoj komunit,
- urbanistické plánování v podmínkách kulturní a etnické heterogenity a kompatibility,
- urbanistické vzdělávání - zkušenosti, tendence, profesionální vize.

Další kongres byl organizován Střediskem urbanismu na Strathclydské univerzitě v Glasgow, které má značné zkušenosti s výukou na vysokoškolské a postgraduální úrovni, pořádá postgraduální kurzy urbánního rozvoje a ekonomiky a má prestižní doktorandský program v této vědní a umělecké disciplíně. Tématem kongresu ve skotském Glasgow byla regenerace okrajových regionů. Ta se soustřeďuje jak na urbánní, tak na rurální oblasti, zkušenosti s urbanistickou tvorbou a plánovací politikou v celé Evropě. Zvláštní důraz byl kladen na skotskou praxi, analýzu regionálního strategického plánování, místní reformu vlády, úspěchy v regeneraci některých skotských měst - zvláště Glasgow, lokální rozvojové iniciativy, regeneraci určitých lokalit veřejného sektoru v bydlení, roli průmyslu a místních podniků, potenciální přínosy památkové ochrany měst a jejich plánování, obnovu ochrany venkova podle politiky Evropského společenství, nová sídla atd. Tato aktuální témata dodala kongresu skotskou příchutí, ale i delegáti z ostatních zemí ve svých vystoupeních nabídli zkušenosti a problémy ke vzájemnému porovnání, a vyvolali tak intelektuální, vysoce odbornou debatu o politických iniciativách a jejich zhodnocení.

Desátý kongres AESOP byl organizován partnerskou americkou organizací ACPS - Association of Collegiate Schools of Planning na Ryerson Polytechnic University v Torontu. Stal se největším kongresem, kdy se účastnilo přes 700 učenců a výzkumníků nejen z Evropy a Ameriky, ale i z Asie, Afriky a Latinské Ameriky. Jedenáctý kongres pořádala katolická univerzita v holandském Nijmegen.

XII. kongres AESOP se konal v červenci 1998 s tematikou vztahu profesionálů v oblasti urbanismu a veřejnosti. Pořadatelem byla univerzita v Aveiro, Portugalsko. Diskutovalo se nad problematikou urbanismu jako profesionální aktivity za zvětšujícího se zájmu veřejnosti, která se chce účastnit na rozhodování o svém životním prostředí. To se vztahuje k problematice profesionální odpovědnosti architektů a adekvátních urbanistických postupů a metod na jedné straně, na druhé

straně k budoucnosti národních plánovacích systémů v kontextu zvěšujícího se významu lokálních, regionálních a nadnárodních aktivit. Zajímavé byly zejména tyto odborné sekce:

- Budoucnost národních plánovacích systémů.
- Současný systém plánování a role státu a společnosti.
- Urbanistické vzdělávání, profesionální instituce a internacionalizace plánování.
- Sociální legitimita plánování a její budoucnost.
- Profesionální odpovědnost a efektivnost práce urbanistů
- Konsenzus ve výstavbě a současná praxe

XIII. kongres AESOP se konal v Norsku, v druhém největším městě Bergenu, „bráně fjordů“. Bergen byl také vybrán jako evropské město kultury 1999. Tématem kongresu AESOP 1999 byl rozvoj komunit, se zaměřením na sociální plánování a regionální rozvoj. Téma bylo zvoleno poměrně široké vzhledem k tomu, aby se posílil výzkum aktuální problematiky v urbanismu, architektuře a sociálním plánování a zrychlil transfer z urbanistické teorie směrem k urbanistickému školství a praxi. Zvláštní zřetel byl kladen na lokální dimenzi. Jak je možné podporovat sociální, kulturní a ekonomický rozvoj našich měst a venkovských komunit? Je „Agenda 21“ užitečná v praktickém plánování? Jak je možné vyhodnotit či řešit konfliktní zájmy a cíle ve strategickém plánování? Do jaké míry je účinná občanská participace a podpora v územním plánování a urbanismu? Jsou nutné změny ve výuce urbanistů, aby se zlepšilo jejich účinkování v kooperativním plánovacím procesu? K nejzajímavějším patřily tyto sekce:

- Enviromentální politika a její vyhodnocování.
- Urbanistická teorie a metody.
- Strategické plánování.
- Reformy postupů a sociální spravedlnost.
- Regionální plánování.
- Rozmístování a návrh v urbanistické praxi.
- Urbanistické plánování a urbanistický výzkum.
- Venkov a rurální komunity.

XIV. kongres AESOP

XIV. kongres AESOP se bude konat pod patronací rektora Vysokého učení technick-

ého v Brně prof. Ing. Vrbky, DrSc., primátora města Brna RNDr. Petra Duchoně, hlavního architekta města Brna Ing. arch. Josífka a Ministerstva pro místní rozvoj v Praze. Hlavním tématem kongresu bude „Urbanismus v bodě obratu“, což zahrnuje jak obecně tak specifické aspekty teorie a praxe urbanismu. Poskytne také prostor pro diskusi o výzvách a problémech budoucnosti. Technologický pokrok, ekonomický rozvoj a sociální změny konce 20. století transformovaly pojetí urbanismu a plánování. Nejvíce se tyto procesy projevily ve střední Evropě v důsledku politických změn počátkem 90. let. Urbanismus a plánování byly ovlivněny kolapsem komunistických režimů ve střední a východní Evropě, novým definováním demokracie zmenšením role státu, novými koncepty sociální spravedlnosti a diskusí o principech občanské společnosti a trvale udržitelného rozvoje. Nadcházející 21. století navozuje význam mezinárodních aktivit a vlivu globálních sil na národních, regionálních a místních úrovních. Je jasné, že bude v novém tisíciletí třeba nových metod a procedur, které budou založeny na novém chápání urbanismu a územního plánování. Kongres v Brně 2000 se bude sestávat z plenárního zasedání a odborných sekcí. Ke klíčovým řečníkům budou patřit tito odborníci:

Dushko Bogunovich, PhD, Associate Professor Faculty of Health, Science and Technology, Institute of Technology, UNITEC Auckland, New Zealand

Jochen Eigen, Coordinator, Environment Advisor United Nations Centre for Human Settlements (Habitat) Nairobi, Kenya

Donald H. Miller, AICP, Professor Department of Urban Design and Planning, University of Washington, Washington, United States

Karel Maier, doc. Ing. arch., CSc., Vice-Dean Faculty of Architecture, Czech University of Technology Prague, Czech Republic

Ron Shiffman, Professor Pratt Institute Centre for Community and Environmental Development New York, United States

Odborné sekce budou diskutovat témata:

1. Historie a teorie urbanismus a územního plánování, socioekonomické změny a jejich vliv na urbanismus.
2. Využití počítačů a informatiky v urbanismu (CAD, GIS, atd.).

3. Urbanistické vzdělávání (graduální, postgraduální, doktorandské a specializační) koncepty a metody v urbanistickém vzdělávání, harmonizace urbanistického vzdělávání v Evropě.
4. Urbanistické metody a procesy (srovnávání, vyhodnocení) nové směry v postmoderní teorii urbanismu a územního plánování s důrazem na komunikativní teorii.
5. Životní prostředí a jeho kvalita, Agenda 21, politika trvale udržitelného rozvoje, indikátory, oceňování a metody v oblasti životního prostředí, územní plánování v zemědělských oblastech a komunitách.
6. Bydlení a komunity, rozvoj trhu v oblasti bydlení.
7. Ulice, náměstí a městská architektura, architektura výstavních areálů a výstav
8. Městský rozvoj a jeho řízení, nástroje využití ploch, revitalizace pozemků, rozvoj infrastruktury a její řízení.
9. Plánování jako prostředek sociální politiky a ekonomické spravedlnosti (studie rodu, plánování v prostředí kulturní diversity, sociální a protestní hnutí a jejich význam, lobování) hodnoty a etika v urbanismu a územním plánování, urbanistické a plánovací instituce.
10. Internacionalizace urbanismu, harmonizace národních plánovacích systémů ve Střední a Východní Evropě, národní plánovací systémy, národní územní plánování a hranice překračující územní plánování.
11. Územní plánování a právo, národní právní systémy a jejich vliv na územní plánování a urbanismus.
12. Volná sekce, která zahrne nová aktuální témata a témata vztahující se k Evropské unii.
13. Posterová sekce, grafika.

Kongres AESOP v roce 2000 bude věnován prezentaci urbanistických, regionálních a územně plánovacích projektů a diskusi nad jejich problematikou. Dále bude zaměřen na úlohu plánování v příštím tisíciletí a na měnící se roli subjektů, které do plánování vstupují. Ve světle transnacionálních dimenzí restrukturalizace budou cíle kongresu spojeny s tématy „kompatibilita“, „heterogenita“, „změna“ a „nové regiony“. Vědecký program kongresu by měl zahrnovat lokální i regionální problematiku v územním plánování, nové

koncepce, problémy endogenní a exogenní dynamiky, restrukturalizaci a urbanistické problémy rozvoje. Zasedání v sekcích budou věnována i výuce urbanismu. Vědecký program kongresu sestává ze dvou plenárních zasedání, čtených paralelních jednání, výstavy projektů, map, plánů, diagramů, obrazů a fotografií, diskusních klubů a kulatých stolů a workshopů.

Kongres se zaměří na rozbor plánovací praxe Evropského společenství, národních postupů v této oblasti u evropských států a na regionální a místní zkušenosti. Bude doplněn doktorandským Phd. Workshopem, kterého se účastní postgraduální studenti urbanismu z celé Evropy a někteří američtí urbanisté. Navíc bude organizován seminář, kde se budou probírat do hloubky některá témata a modelové situa-

ce. Zde půjde především o hloubku probírané problematiky relevantní k urbanismu, proto seminární skupiny budou ve své velikosti omezeny.

Karel Schmeidler